[illegible] 1860.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Dingsdag 7 Februarij.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte, doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant. Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

[illegible]

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 6 februarij.

Over het spoorweg wetsontwerp voerden heden het woord de heeren, Cremers, Sassen, van Andringa de Kempenaer, Huydecoper van Maarsseveen en van Ryckevorsel, de twee eerstgenoemden tot verdediging en de anderen tot bestrijding van het ontwerp.

Onder de vele instellingen van nuttige of liefdadige strekking welke in deze gemeente bestaan, verdient zeker de Inrigting voor ziekenverpleging in ruime mate de belangstelling. In den aanvang van het vorige jaar door de bemoeijingen van het bestuur der Vereeniging van genees- en heelkundigen in Zeeland in het leven geroepen, konden hare werkzaamheden nog niet van grooten omvang zijn, maar toch geeft het dezer dagen uitgebragte verslag, waarvan men ons welwillend een exemplaar heeft toegezonden, menige verblijdende opmerking.

De ondervinding dat bij belangrijke epidemien de verpleging veel te wenschen overliet, gaf tot de oprigting dezer instelling aanleiding; de heeren de Man, Coronel, van Berlekom, Hallingman en de Marrée, die tot bestuurders waren gekozen, grepen de zaak krachtig aan, en de deelneming van het publiek was van dien aard dat men zich reeds zeer spoedig in de toetreding van 86 contribuanten en 8 donateurs mogt verheugen.

De gelukkige omstandigheid dat onze gemeente, in tegenstelling van vele andere plaatsen, in de laatste maanden van hevige epidemien is verschoond gebleven, was ook voor deze instelling gunstig. Daardoor was men in de gelegenheid een [illegible] met zorg en naauwgezetheid zamen te stellen, voor te bereiden en te oefenen, zonder er afmattende diensten van te vergen. Het blijkt uit het verslag dat men met dat personeel zeer gelukkig is geslaagd.

De jeugdige instelling zal zich ongetwijfeld krachtig ontwikkelen. De waarborgen daartoe zijn aanvankelijk aanwezig, en naar wij meenen, vooral gelegen in de ijverige volharding der oprigters, den toereikenden staat der geldmiddelen, en het vertrouwen van den kant der geneeskundigen en van het publiek. Wij hopen dat het haar ook in het vervolg daaraan niet zal ontbreken.

[illegible] is door eenige heeren aan den heer ten Kate [illegible] om aan hen die op zijne talenten prijs [illegible] gelegenheid te verschaffen, vóór zijn vertrek naar [illegible] nog eenmaal eenige zijner dichterlijke werken [illegible] voordragen.

Vele onzer lezers zullen nu zeker met genoegen vernemen dat de heer ten Kate aan dat verzoek welwillend heeft gehoor gegeven, en zich bereid verklaard heeft op te treden op eene soirée litteraire, welke den 15 dezer in de concertzaal, tegen eene geringe entrée zal gegeven worden.

Geheel afgescheiden hiervan zal in de eerste dagen van maart, ten voordeele van de diaconie der nederduitsche hervormde gemeente eene soirée litteraire et musicale plaats hebben, waarop zich eenige zeer verdienstelijke dilettanten zullen doen hooren, terwijl de heer ten Kate ook hiervoor [illegible] medewerking heeft toegezegd.

De gemeenteraad alhier zal op woensdag aanstaande, des [illegible] half twee ure, eene openbare zitting houden, [illegible] onderwerpen zullen behandeld worden: [illegible] staten, 1. goedkeuring suppletoire [illegible] en overschrijving begrooting 1859; [illegible] haven-verordening; 4. uitgifte [illegible] missive van de kamer van koophandel, [illegible] varensliedén; idem van commissarissen wisselbank rekening 1859; idem van den [illegible] lager onderwijs, normaallessen; verordeningen op de waag en kraan.

Wederom liggen bij de kamer van koophandel en fabrieken alhier voor belanghebbenden ter inzage: eenige gedrukte statistieke bescheiden nopens den handel en de scheepvaart te Konigsberg, Elbing en Pillau.

Wij hebben onlangs medegedeeld, dat tegen den voormaligen gemeenteontvanger van Fort Bath eene geregtelijke vervolging was ingesteld, ter zake van door hem in die betrekking gepleegde valschheid in openbare acten en verduistering van hem als zoodanig toevertrouwde gelden. Jl. zaturdag stond de beschuldigde J. Moerdijk daarvoor te regt voor het provinciaal geregtshof in Zeeland.

Uit de processtukken en de verklaringen van vier getuigen bleek, dat de beschuldigde (die in 1842 benoemd en in 1857 eervol ontslagen is als gemeenteontvanger) twee malen bij het afgeven van kwitantien voor indirecte belastingen, slechts de helft van de hoeveelheid en het geldelijk bedrag heeft genoteerd op de strook welke in het register onder zijne berusting verbleef, en welk register ten grondslag werd gelegd bij het doen van rekening aan het gemeentebestuur. Voorts was van eene kwitantie hoegenaamd geene aanteekening in het daartoe bestemde register te vinden.

Door het openbaar ministerie werd geconcludeerd tot schuldigverklaring aan valschheid, gepleegd door eenen openbaren ambtenaar in twee acten, in die hoedanigheid door hem opgemaakt, door het bedriegelijk veranderen van het wezen en de omstandigheden dier acten, en het daarin nederschrijven van andere bedingen dan welke zij moesten inhouden; voorts aan het des bewust gebruik maken van die valsche acten bij zijne verantwoording wegens het voor de gemeente gevoerde geldelijk beheer, en eindelijk aan het, als ontvanger van plaatselijke middelen, verduisteren van gelden, hem in die betrekking toevertrouwd, voor een bedrag van minder dan f 1500.

Hij rekwireerde derhalve veroordeeling van den beschuldigde tot eene tuchthuisstraf voor den tijd van minstens 5 en hoogstens 20 jaren, 4 geldboeten elk van f 50, en voorts in de kosten van het geding, met aanplakking van het veroordeelend arrest te Middelburg en Bath; of wel subsidiair tot zoodanige andere straf als het hof zal vermeenen te behooren.

De verdediging werd voorgedragen door den advocaat mr. A. J. van Eekelen, ambtshalve daarmede belast, die betoogde dat, hoewel de feiten genoegzaam bewezen zijn, niet wettelijk blijkt van bedriegelijk opzet, waarom hij tot vrijspraak concludeerde, of subsidiair tot toepassing der gunstige bepaling van art. 9 der wet van den 29 junij 1854 (Staatsblad no. 102) uit hoofde van het gering geldelijk bedrag en andere verzachtende omstandigheden.

Nog den zelfden dag is uitspraak gedaan, en is de beschuldigde bij dat arrest schuldig verklaard aan de hem bij acte van beschuldiging te laste gelegde feiten, doch uit aanmerking van verzachtende omstandigheden veroordeeld tot eene correctioneele gevangenisstraf voor den tijd van een jaar, vier geldboeten elk van f 50, en de kosten van het proces.

✝ Uit Zierikzee meldt men ons zaturdag: Gisteren werd voor de arrondissements regtbank behandeld het hooger beroep, namens den heer officier van justitie ingesteld tegen het vonnis van het kantongeregt van 4 januarij jl., waarbij de heelmeester D. B. P. Zuurdeeg is vrij gesproken van de tegen hem ingebragte klagt, dat hij van af 1857 tot december 1859 den landbouwer A. J. Capelle zoude behandeld hebben aan ingewandspijnen, en dus uitoefening van inwendige praktijk of een anderen tak der geneeskunde dan waartoe hij bevoegd was. Als getuigen werden gehoord de geneesheeren Keller en Goemans, die verklaarden den patient in vroegeren tijd behandeld te hebben aan chronisch rheumatisch ingewandslijden en bloedbraking, de apotheker die de recepten had geleverd en de patient zelve, de verklaring bevestigende van den beklaagde, die beweerde Capelle behandeld te hebben aan ontsteking van de banden van het ruggemerg (dyscræsie) hoewel hij verklaarde niet te weten en met den heer Zuurdeeg nooit gesproken te hebben, aan welke ziekte hij leed. Als deskundigen waren door de regtbank benoemd de med. doctoren Boom en de Bruijne; als deskundigen zijnerzijds had de beklaagde doen dagvaarden 4 heelmeesters, doch de officier van justitie verzette zich tegen het hooren van deze, als gevende de wet geene aanleiding om deskundigen van de zijde van een beklaagde te hooren. Na het getuigenverhoor verklaarden de deskundigen, dat hier aanwezig was geweest *eene inwendige ziekte of gebrek*, ter behandeling waarvan in sommige perioden de hulp des heelmeesters noodig kan zijn, doch die wanneer, zoo als hier het geval was, de oorzaak niet in eene uitwendige beleediging gelegen is, bij de geneeskundigen behoort; terwijl de recepten die overgelegd waren voor de opgegevene ziekte, of enkelen ook voor rheumatisme in de ingewanden konden dienen.

De officier van justitie concludeerde dien ten gevolge tot veroordeeling van den beklaagde, die zich in zijne verdediging grondde op twee door hem overgelegde schrijvers over heelkunde, waarin de dyscræsie wordt opgegeven als behoorende tot de heelkunde, en concludeerde hij dus tot vrijspraak.

De gemeenteraad van Wissenkerke c. a., eiland Noordbeveland, heeft aan den heer J. H. L. Vader, burgemeester dier gemeente, een fraai geschenk in zilver aangeboden, als een blijk van achting en toegenegenheid bij zijne vijftigste verjaring op den 27 januarij 1860. Dit geschenk werd hem door den eersten wethouder, namens de leden van den raad met eene hartelijke toespraak, ter hand gesteld.

Het is eindelijk der waakzaamheid van de policie te Colijnsplaat gelukt vrijdag nacht te arresteren, wegens vermoedelijken diefstal, twee sedert lang algemeen verdachte personen, meest bekend onder de bijnamen van „den langen geest" en „den rooden Pier." Zij zijn vrijdag gevankelijk overgebragt naar het huis van arrest te Goes.

De verkiezing van een lid van de tweede kamer der staten generaal in het hoofdkiesdistrict Dordrecht, in de plaats van den heer mr. P. A. Sander, die voor zijne herbenoeming heeft bedankt, is door den minister van binnenlandsche zaken bepaald op maandag 13 dezer, en de herstemming, zoo noodig, op dingsdag 28 dezer.

Uit Brussel schrijft men aan de Amsterdamsche courant:

„Naar men mij verzekert, heeft koning Leopold, als oom van koningin Victoria, reeds officieele mededeeling ontvangen van de verloving van den prins van Oranje met prinses Alice van Engeland, en mijn berigtgever voegt er bij, dat de koning, toen hij zijnen brief van gelukwensching afzond, daarin tevens den nederlandschen prins uitnoodigde, op zijne terugreis van Engeland door Brussel te komen."

H. K. H. prinses Alice Mathilde Mary, hertogin van Saksen en prinses van Saksen-Koburg-Gotha, is het derde kind en de tweede dochter van H. M. Victoria, koningin van Groot-Brittanje en Ierland, en geboren 25 april 1843.

Omtrent 's prinsen verblijf te Londen meldt men nog.

De prins van Oranje heeft Windsor weder verlaten, waar hem de meest mogelijke eerbewijzingen zijn gegeven. Kolonel Seymour is den prins als adjudant toegevoegd. Bij gelegenheid van 's prinsen vertoef op Windsor waren er de oudste adelijke geslachten van Engeland vertegenwoordigd en behalve de prins van Wallis, prins Eduard van Saksen Weimar, de hertog en hertogin van Aumale, enz. als gasten.

De prins dineerde te Londen woensdag bij lord John Russell, in gezelschap van den hertog en de hertogin van Somer-

sèt, der nederlandschen gezant, graaf Minto, lord en lady Derby, den kanselier der schatkist en andere genoodigden. Des avonds bezocht Z. K. H. de soirée bij lady Palmerston; behalve de gezanten van Frankrijk en Oostenrijk waren al de leden van het corps diplomatiek op deze soirée tegenwoordig.

Men verzekert dat de betrekking van commissaris des konings in Noordholland, zou zijn aangeboden aan den heer Messchert van Vollenhoven, burgemeester van Amsterdam.

De hooge raad heeft, bij arrest van jl. vrijdag, betreffende eene tiendzaak, uitgemaakt dat de novale tienden in Nederland niet zijn afgeschaft, en bij de wet van 1822 aan den koning zijn overgedragen.

Met het schip Provincie Drenthe, gezagv. Beekering, den 1 dezer van het Nieuwediep uitgezeild, zijn weder 97 personen naar de Kaap de Goede Hoop vertrokken, om zich daar te vestigen.

De gemeenteraad van Rotterdam heeft tot gemeentesecretaris benoemd den heer J. L. Nierstrasz, chef ter secretarie.

Benoemingen en besluiten.

KANTONGEREGTEN. Benoemd tot kantonregter te Cortgene, mr. N. H. van Nes van Meerkerk, advocaat te Utrecht.

RIDDERORDEN. Vergund aan D. Veegens, griffier der tweede kamer van de staten generaal, jhr. P. Damas van Citters, lid van de gedeputeerde staten van Zeeland, en E. de Kanter, hoofdcommies bij het departement van marine, het aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen respectievelijk van officier voor de beide eersten, en voor den laatste van ridder der Leopoldsorde van Belgie.

DIRECTE BELASTINGEN. Benoemd tot ontvanger te Ballum en Nes, op Ameland, K. R. Steringa, thans commies te Hoogeloon.

HERVORMDE EEREDIENST. Pensioen verleend aan den gewezen commies bij het departement ad f 1420.

Kerk- en schoolnieuws.

De heer H. van den Oever, predikant der gereformeerde gemeente Onder het kruis, te Middelburg, is naar die gemeente te Dordrecht beroepen.

— De kandidaat J. J. Eigeman heeft bedankt voor het op hem uitgebragte beroep tot predikant bij de nederduitsche hervormde gemeente te Zoutelande.

— De heer H. Heijen, predikant bij de evangelisch luthersche gemeente te Maastricht, heeft het beroep naar Leyden aangenomen.

— Bij dispositie van zijne exc. den minister van binnenlandsche zaken is tot tijdelijk schoolopziener in het derde schooldistrict van Zeeland benoemd dr. P. J. Andreae, schoolopziener in het tweede district.

Marine en leger.

† Jl. donderdag en vrijdag zijn de machines van het te Vlissingen liggende stoomfregat Zeeland beproefd geworden, en naar wij vernemen, hebben zij aan de verwachting volkomen beantwoord.

— In de afgeloopene week heeft bij de directie van de marine te Vlissingen een examen plaats gehad van assistenten voor den scheepsbouw. Als een gevolg daarvan is waarschijnlijk spoedig de bevordering van een drietal hunner tot aspirant ingenieur te gemoet te zien.

— Zr. Ms. fregat met stoomvermogen Admiraal van Wassenaer, onder bevel van den kapitein R. van Voss, heeft den 1sten dezer de reede van Plymouth verlaten om de reis naar Lissabon voort te zetten. Aan boord was alles wel.

— Volgens particuliere berigten van Curaçao was de geele koorts nog steeds aldaar heerschende en maakte voortdurend slagtoffers onder de militairen, vreemde zeelieden en roomsch katholieke geestelijken, vooral de onlangs aangekomenen. Ook van Zr. Ms. schooner Schorpioen waren twee man der ekwipage aan die ziekte overleden en anderen aangetast doch tot nog toe geen der officieren. Zr. Ms. schooner Vesuvius lag steeds bij Bonaire, en daar aan boord genoten allen eenen volmaakten welstand.

Ten gevolge van overvloedig gevallen regens had het eiland een zeer vruchtbaar aanzien, en beloofde de maïsoogst dit jaar gunstig te zullen uitvallen.

De republiek Venezuela werd nog steeds door partijschappen en burgeroorlogen verscheurd, en ten gevolge daarvan bevonden zich een aantal vlugtelingen uit dat land op Curaçao.

— Op de lands werf te Amsterdam, zullen eerstdaags de kielen gelegd worden van een schroefstoomschip der 2e. kl. en van 2 stoomflottillevaartuigen, welke respectievelijk de namen van Sourabaja, Coehoorn en Soestdijk zullen voeren.

— Naar men verneemt, is de ligting voor het gewoon en buitengewoon contingent van het jaar 1860 door Z. M. bepaald op 10188 manschappen.

— Onder de officieren van het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs, die van garnizoen hebben verwisseld, vindt men o. a. de kapitein C. P. del Campo genaamd Camp, van Breskens naar Deventer, en de kapitein F. P. Klijnsma, van Breda naar Breskens.

— Men verneemt dat het Z. M. den koning behaagd heeft, op voordragt van de ministers van marine en van kolonien, de tractementen der in Oost Indie dienende officieren van de onderscheidene korpsen der zeemagt te verhoogen, en wel, die der hoofdofficieren met f 600 's jaars, en die van de mindere officieren en adelborsten en daarmede gelijk gestelde angen met f 300 's jaars.

Verkoopingen en aanbestedingen.

Den 2 dezer heeft alhier ten raadhuize de aanbesteding plaats gehad van de navolgende gemeentewerken, als 1. van het verbouwen en gedeeltelijk vernieuwen van het schoollokaal achter de voormalige glasblazerij, met daarbij behoorende onderwijzerswoning, aangenomen voor f [illegible] door H. Willemse; 2. het vernieuwen van de beschoeijing langs de keibank, aangenomen voor f 2695 door W. van Uije; 3. het jaarlijks vernieuwen van 75 kub. ellen metselwerk en 1000 vierk. ellen voegwerk aan de kaaimuren voor drie achtereenvolgende jaren, aangenomen voor f 1820 per jaar, door J. Filis te Vlissingen, en 4. de levering van 25000 straatkeijen, aangenomen voor f 50,50 de 1000 stuks, door J. Sonius.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's rijks werf te Vlissingen, des middags 12 ure.

Januarij — februarij 1860.

Datum	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Barometer bij 0°.	Thermometer C.	Betrekkelijke vochtigheid.	Spanning van den damp.	Regen.	Laagste temperat. en verschil met de hoogste.	Aanmerkingen.
29	W. t Z.	9	755.3	5.8	0.90	6.57	4.5	—	bewolkt buijig.
30	Zo. t Z.	6	745.3	4.4	0.93	6.18	0.0	—	dik betrokken.
31	No. t N.	17	747.2	3.6	0.90	5.66	2.0	—	buijig.
1	W. Nw.	6	755.4	3.1	0.86	5.27	1.0	—	bewolkt buijig.
2	Nw. t N	4	757.3	1.9	0.87	4.95	2.5	—	bewolkt buijig.
3	NOost.	6	768.0	2.0	0.90	5.20	2.0	—	betrokken.
4	ZWest.	3	770.3	3.0	0.84	5.15	0.0	—	betrokken.

Thermometerstand.

3 febr. 's av. 11 u. 33 gr.
4 „ 's morg. 7 u. 34 „ 's midd. 1 u. 40 gr. 's av. 11 u. 42 gr.
5 „ 's morg. 7 u. 42 „ 's midd. 1 u. 46 „ 's av. 11 u. 44 „
6 „ 's morg. 7 u. 40 „ 's midd. 1 u. 42 gr.

Staten generaal.

EERSTE KAMER.

(Overzigt der zittingen van vrijdag en zaturdag.)

Bij de vrijdag aangevangene beraadslaging over het wetsontwerp tot bekrachtiging der concessien voor de noorder en zuiderspoorwegen, voerden reeds negen sprekers het woord, waarvan drie ten gunste der voordragt. [Reeds in de tweede editie van ons vorig no. medegedeeld.]

De heer van Rhemen van Rhemenshuizen verklaarde zich over het geheel en zonder op locale belangen te letten, met de voordragt te kunnen vereenigen. De aanwijzing van Utrecht als een centraal punt kwam hem voor als niet bevorderlijk, noch voor het binnenlandsch, noch voor het buitenlandsch verkeer. Nopens de bezwaren ten aanzien van het overbruggen der rivieren meende hij meer vertrouwen te kunnen stellen op het gevoelen van de door de regering geraadpleegde deskundigen dan op de bedenkingen van de tegenstanders der voordragt, en de bezwaren ten aanzien van de voorgestelde geldelijke opofferingen zijn hem voorgekomen als overdreven en zeer vatbaar om bij eene veranderde rigting op den achtergrond te geraken.

De heer Blankenheim heeft het betreurd dat de voordragt zoo veel tegenstand heeft verwekt. Hij heeft de goedkeuring daarvan zeer wenschelijk geacht in het algemeen belang, en gemeend dat de stad Amsterdam daarmede geenszins zoodanig zou worden benadeeld als werd voorgegeven. Hij heeft gemeend dat indien men spoorwegen tot stand wilde brengen men over de geldelijke daaraan verbondene bezwaren moest henen stappen.

De heer Michiels van Kessenich heeft almede de goedkeuring van de voordragt in het algemeen belang wenschelijk geacht, ofschoon dan ook eenige aanmerkingen konden worden gemaakt, en heeft begrepen dat de daarvoor verlangde offers niet te zwaar voor 's rijks schatkist zouden zijn. De bedenkingen welke de heer van Swinderen tegen de wet heeft doen gelden, waren de bezwaren der uitvoering in het voorgestelde tijdsbestek, zonder maatregelen ten aanzien van arbeidskrachten en materialen die in andere opzigten bedenkelijke gevolgen zouden hebben; de overgroote financiele bezwaren en de allezins verkeerde rigtingen, bij welke men kwistig is te werk gaan voor het zuiden en met eene eggerlijke karigheid ten opzigte van het noorden. De spreker heeft gemeend daarbij te kunnen wijzen op de ongelijkmatige heffing van de grondbelasting en verzekerd dat hem uit de door de regering geleverde bescheiden was gebleken, dat in de laatste 25 jaren Vriesland een millioen te veel daarvoor had betaald, en Noordbrabant twee millioenen te weinig.

De bezwaren van den heer van Wessem tegen de wet waren het niet naleven van het voorschrift van art. 72 der grondwet; de drukkende verpligting die op de schatkist zoude worden gelegd, het gevaarlijke van den aanleg der voorgestelde bruggen, en de verkeerde rigting inzonderheid ten aanzien van de zeeuwsche lijn, die naar zijne overtuiging meer zoude strekken ten voordeele van Antwerpen dan van Rotterdam en Dordrecht. Hij verklaarde zich voor eene enkele overbrugging en meende dat men elders met stoomvlotten zou kunnen volstaan.

De heer Hartsen heeft den aanleg van spoorwegen niet willen bestrijden ofschoon daaraan elders meer behoefte bestaat dan ten onzent, maar heeft begrepen dat men in de eerste plaats de toegangen naar zee behoorde te verbeteren en heeft aangemerkt dat het schijnt alsof het dienaangaande bij de regering aan een vast beginsel ontbreekt. In elk geval is de voordragt hem voorgekomen technisch niet voldoende te zijn toegelicht en met het oog op de daaraan verbonden geldelijke bezwaren niet aannemelijk.

De bedenkingen naar aanleiding van welke de heer van Nispen van Pannerden de voordragt heeft bestreden, waren het niet nakomen van het grondwettig voorschrift; de overgroote aan de voordragt verbonden geldelijke bezwaren, de rigting der lijnen, de bruggenbouw en de concessien. Hij verklaarde zich inzonderheid tegen den voorgestelden rentewaarborg.

De heeren Bosch van Drakestein en Cost Jordens grondden hunne bezwaren mede grootendeels op de geldelijke opofferingen, welke zij te groot achten.

Zaturdag voerde de heer Fransen van de Putte het woord. Hij stelde voorop dat hij liever gezien had dat [illegible] wet ware voorgesteld, houdende de voorwaarden van [illegible] van concessien, en tevens het beginsel ware uitgemaakt of [illegible] te lande gesubsidieerde, dan wel staatsspoorwegen zouden worden aangelegd.

Vervolgens tot het onderzoek van het ontwerp overgaande, ging hij na 1. of er behoefte in Nederland bestond tot uitbreiding van spoorwegen; 2. of, na in toestemmenden zin het eerste punt aangetoond te hebben, de voorgestelde lijnen aan het doel zouden beantwoorden; en 3, of de geldelijke offers, daarvoor gevorderd, de krachten van den staat te boven gingen. Bij de behandeling van het eerste punt toonde hij aan dat Nederland gedrongen werd met betrekking tot den aanleg van spoorwegen gelijken tred met het buitenland te houden, wilde het niet bij andere landen in ontwikkeling en welvaart achterblijven, daar zijns inziens de waterwegen alleen niet voldoende waren om in de behoefte aan vervoermiddelen te voorzien, wegens de moeijelijkheden welke deze dikwerf deden ontstaan en waardoor het verkeer soms gestremd werd.

Overgaande tot de behandeling van het tweede punt, bestreed hij eerst de bedenkingen in het verslag der commissie van rapporteurs voorkomende, tegen den aanleg van de Zeeuwsche lijnen, waarbij hij deed uitkomen van welk voordeel die weg voor gansch Zeeland zoude zijn, hetgeen in het verslag als twijfelachtig werd voorgesteld. Daarna trad hij in een onderzoek van de vraag, of de voorgedragen lijnen aan de algemeene behoefte zouden voldoen, waarbij hij als zijne meening uitsprak, dat niet in aanmerking moesten komen de kwestien uit naijver tusschen sommige streken ontstaan. Verandering was nu niet meer in het ontwerp te brengen; de kamer moest, na grondig onderzoek van alle ten deze bestaande bescheiden, het voorstel aannemen of verwerpen. Toelichting van de zijde der regering omtrent hare plannen was genoeg gegeven, en onder anderen voldoende bewezen dat, aangezien spoorwegen zonder overbruggingen niet denkbaar waren, de nu voorgedragene als de meest gewenschte moesten worden aangemerkt, daar het binnenlandsch verkeer er het meest mede bevorderd en het vervoer van het zuiden zeer bespoedigd werd. Bij eene enkele overbrugging in het midden van het land zouden vele streken te veel afgezonderd blijven; met name zou dit het geval wezen met Zeeland, hetgeen in het belang van die provincie in het bijzonder en in het algemeen belang niet wenschelijk zou geweest zijn, moetende die lijn vooral strekken om de concurrentie tegen Belgie vol te houden. Ongetwijfeld zou die lijn veel uitgaven veroorzaken maar niet in die mate als men wel denken zou. Ook uit een strategisch en technisch oogpunt waren de voorgestelde lijnen te beschouwen aan het voorgestelde doel te kunnen beantwoorden.

Aangaande het derde punt, de financiele zijde van het vraagstuk, trad hij in eene beschouwing over de hoegrootheid der subsidien en rentegarantie, en de verdere uitgaven voor het kanalisatiewezen door Holland, voor het defensiewezen, de spoorversmalling, de emancipatie der slaven enz. De berekeningen der tegenstanders van het ontwerp ging hij daarbij in eenige bijzonderheden na, en deed daarvan de onjuistheid uitkomen, alsmede van de plannen door sommigen dienaangaande ontworpen, en die volgens hem er niet toe zouden leiden om de uitvoering van het werk te verzekeren, maar om de onderneming te doen mislukken. Het cijfer der werkelijke behoefte, door anderen zoo overdreven voorgesteld, stelde hij op 58½ millioen. Na het door hem ingestelde onderzoek der uitgaven en inkomsten was hij de meening toegedaan dat de levering van dat bedrag de krachten van den staat niet te boven ging.

Al de door hem opgegevene bijzonderheden zamentrekkende, kwam hij tot de conclusie dat hij voor het ontwerp zou stemmen, hopende hij dat de meerderheid der leden zich met hem zou vereenigen.

De heer van Beeck Vollenhoven, en na hem de heeren Borski en Taets van Amerongen zetten daarop hunne bezwaren tegen het ontwerp uiteen, waarbij echter geene nieuwe beweeggronden werden aangevoerd; de tweede dier sprekers meende dat er in ons land, hetwelk zeer door waterwegen wordt doorsneden, geene volstrekte behoefte aan spoorwegen bestaat.

De heeren van Meeuwen en Rijsterborgh hadden wel eenige bedenkingen tegen het ontwerp en bepaaldelijk tegen enkele rigtingen en de overbrugging, maar die bezwaren zullen hen vermoedelijk niet weerhouden er hunne stem aan te schenken. Laatstgenoemde zou echter de voorkeur geven aan staatsspoorwegen.

De heer van Heeckeren van Wassenaer schetste kortelijk het verschil van gevoelen over deze aangelegenheid. In het bijzonder bestond er verschil van meening onder de tegenstanders omtrent de redenen die hen zouden weerhouden de wet aan te nemen. Daarna deed hij opmerken dat, naar zijn oordeel, de regering tegenover al die verschillende gevoelens steeds zich zelve gelijk was gebleven in de uitvoering der besluiten nopens deze aangelegenheid, in der tijd in de tweede kamer genomen, wijzende hij ten slotte op een gezegde in die kamer van den heer Thorbecke, die den 22 februarij te kennen gaf dat de vreemdeling, die ons ziet talmen en aarzelen, tot de vraag moet komen, van waar het komt dat de Nederlander, die sedert eeuwen op den Oceaan aan anderen den weg heeft gewezen, den toegang tot den knoop van de groote communicatien van het vaste land, waarop zij wonen, zoo moeijelijk vinden?

De heer van der Lek de Clercq begon met de wederlegging van sommige bedenkingen door enkele sprekers gemaakt. Inzonderheid deed hij dit met betrekking tot de houding der regering in deze aangelegenheid, de zamenvoeging der vroegere twee ontwerpen tot één; de schending van art. 72 der grondwet; de vraag omtrent de al of niet-opheffing eener vrije-

een volgende concessie met betrekking tot de Ooster Schelde; de meerdere of mindere wenschelijkheid van den aanleg van staatsspoorwegen enz. Daarop gaf hij de redenen op die hem zouden bewegen om de wet aan te nemen. Hij ontkende niet dat aan dit wetsontwerp bezwaren verbonden waren, maar onmogelijk was het iets ter bevrediging van allen daar te stellen. Die bezwaren waren niet door redeneringen maar door den tijd op te lossen. De alles beheerschende vraag was, of spoorwegen voor het land als wenschelijk te beschouwen waren. Die wenschte hij aangelegd te hebben, vooral met het oog op de verbetering van het binnenlandsch verkeer; vele streken, vooral Amsterdam, waren in dit opzigt bevoordeeld; ook moesten zij dienen tot uitbreiding van het internationaal verkeer en daartoe kon het onderhavige wetsontwerp leiden. De financiële bezwaren waren wel vele, ook hij deelde daarin; maar voor overdrijving moest men zich wachten en hieromtrent waren de tegenstanders niet vrij te pleiten. Wat de toekomst zou opleveren, was niet met zekerheid te bepalen, doch bij dien twijfel *mogt men zich niet laten weerhouden om veel goeds* tot stand te brengen, maar eenigzins rekenen op den voortduur van den gunstigen staat, waarin wij thans het geluk hebben te verkeeren. Indirecte voordeelen zouden deze zaak ook opleveren, welke de offers van den staat in groote mate zouden vergoeden; zonder subsidie en rentegarantie zouden er zijns inziens, geene spoorwegen te bekomen zijn. *Locale* belangen, dat onkende hij niet, hadden een grooten invloed op de beoordeeling van de wet: misschien was dit ook bij hem het geval; ofschoon hij moest erkennen dat in eenig plan Zeeland niet zou kunnen ontbreken. Het voorregt nu aan die provincie geschonken, moest men haar niet misgunnen, want de lijn, eenmaal aangelegd, zou ook elders goede vruchten opleveren. De rigting dier lijn was, meende hij, in alle opzigten verdedigbaar, leidende zij uit aan een altijd genaakbaar water bij Vlissingen, welke stad hij gaarne wilde aannemen aldus eene voorhaven van Antwerpen te kunnen worden, om naderhand eene eigen koopstad te worden. Die lijn, betoogde hij verder in bijzonderheden, was voor Zeeland voldoende, behoevende men niet de verschillende eilanden der provincie nog daarenboven door spoorbanden te vereenigen. Hij eindigde met het uiten van den wensch dat deze wet mogt aangenomen worden, zijnde hij van gevoelen dat, bij verwerping daarvan, de aanleg van spoorwegen niet te verwachten zou zijn.

De kamer zal heden de beraadslaging voortzetten.

Buitenlandsche tijdingen.

Engeland.

Londen 3 februarij. Volgens The morningpost van gisteren wordt het verbond tusschen Engeland en Frankrijk van dag tot dag inniger, en zijn de beide regeringen thans formeel overeengekomen geene tusschenkomst in Italie te dulden, maar aan de bevolking van Italie vrijheid te verzekeren om zelve hare zaken te regelen. Dien ten gevolge zijn, volgens dat blad, nieuwe verkiezingen van volksvertegenwoordigers in Midden-Italie verordend, zullende de daaruit voortkomende vergaderingen de bevoegdheid hebben om de vereeniging van hun land met Sardinie vast te stellen.

Verder zullen de fransche troepen weldra Rome en gansch Italie ontruimen, en daarop pogingen gedaan worden om van Oostenrijk hervormingen voor Venetie te verwerven. De tegenstand van de pauselijke, van de napelsche en van de venetiaansche regering, zullen het italiaansche vraagstuk nog in omvang doen toenemen, maar de leus van Engelands staatkunde blijft: Italie vrij! geene tusschenkomst van het buitenland!

Het zelfde blad verzekert heden op nieuw dat Engeland en Frankrijk overeengekomen zijn, geene vreemde tusschenkomst in Italie te dulden, dan wanneer al de groote mogendheden daartoe hare toestemming hadden gegeven. Ten aanzien van de wijze van stemming over de kwestie der aanhechting, welke in de midden-italiaansche staten gevolgd zou worden, had verschil van gevoelen bestaan. Frankrijk had echter van zijn voorstel, om het vraagstuk door het algemeene stemregt te doen beslissen, afgezien, en dus zou de beslissing waarschijnlijk aan de tegenwoordige kiesvergaderingen worden overgelaten.

Het verdient opmerking dat de fransche berigten in twee belangrijke punten hiermede verschillen; zij spreken van een algemeen stemregt door de bevolking der betrokkene landen, en ten anderen ontkennen zij ook de terugroeping der fransche bezetting uit Rome.

— In de zitting van het lagerhuis van eergisteren heeft lord John Russell eene nadere vraag van den heer Disraeli betrekkelijk het gerucht van Savoyes vereeniging met Frankrijk beantwoord. De bescheiden betreffende die zaak over te leggen, was nog niet raadzaam, zeide de minister. In het begin van de maand julij ll. had lord Cowley, onze gezant te Parijs, een onderhoud over die zaak met den heer Walewski, Frankrijks minister van buitenlandsche zaken, gehad; deze had toen volkomen duidelijk antwoord gegeven; maar op lord Cowleys verzoek om nadere ophelderingen werd door den heer Walewski verklaard dat de vereeniging van Savoye en [illegible] door keizer Napoleon beoogd werd. Sedert was eene depêche naar Parijs gezonden, waarin de tevredenheid van het gouvernement over die verklaring betuigd werd.

Voorts heeft de minister verzekerd dat de heer Drummond Hay, consul te Tanger, al het mogelijke had gedaan om den oorlog met Marokko te voorkomen, en sedert de uitbarsting van den oorlog de stiptste onzijdigheid in acht genomen had. Op eene interpellatie van den heer Kinglake verklaarde de genoemde minister, dat de regering geene berigten aangaande buitengewone wapeningen van Frankrijk had ontvangen, ten gevolge waarvan dat rijk in het voorjaar een leger van 600,000 man onder de wapenen zou hebben; dit zou ook moeijelijk te verklaren zijn, daar de vrede eerst zoo kort geleden tot stand gekomen was. Het was wenschelijk alle middelen aan te wenden om eene nieuwe uitbarsting des oorlogs te voorkomen. Engeland had het niet aan pogingen tot verzekering van den vrede laten ontbreken. Eerst heden was van Sardinie de verklaring ontvangen dat het alles zou doen om een nieuwen krijg te verhinderen; Frankrijk wenschte den oorlog niet, en Oostenrijk was niet geneigd om Sardinie op nieuw aan te vallen. Er bestond dus geene reden om voor stoornis van den vrede beducht te zijn. Het was waar dat in de fransche arsenalen groote bedrijvigheid heerschte, omdat keizer Napoleon verlangt dat Frankrijk ook ter zee sterk zij. Daarom moest ook Engeland zijne strijdkrachten vermeerderen, doch alleen te zijner eigene verdediging. Engeland zou tot behoud van den vrede al doen wat in zijn vermogen was.

— De ratificatien van het handelsverdrag met Frankrijk zullen heden worden uitgewisseld, en aanstaanden maandag zal het verdrag aan het lagerhuis worden voorgelegd.

— The Morning chronicle verzekert, dat Spanje den paus openlijk, maar dat Oostenrijk Z. H. vooreerst in het geheim wil ondersteunen. Daar de paus de geheele katholieke wereld ten zijnen behoeve in beweging wil brengen, acht genoemd blad eene naauwe aaneensluiting van Engeland en Frankrijk dringend noodig.

Duitschland.

In bijzondere berigten uit Weenen van 30 januarij, door de Preussische Zeitung medegedeeld, wordt gewag gemaakt van een in die hoofdstad meer en meer veld winnend gerucht, volgens hetwelk de regering zich zou bezig houden met het ontwerpen eener algemeene rijksconstitutie, met eene vertegenwoordiging door rijks-standen.

— Terwijl het pruissische ministerie in de tweede kamer de meerderheid op zijne zijde heeft, ontmoet het een hevigen tegenstand in de eerste kamer. Dit is vooral gebleken bij de behandeling der wet op het huwelijk, als zijnde daarop een amendement aangenomen, hetwelk de minister met kracht bestreden heeft, omdat het aandruischt tegen he in het ontwerp aangenomen beginsel. Dat dit gebrek aan overeenstemming tusschen de regering en de eerste kamer tot ernstige verwikkelingen kan leiden, behoeft niet gezegd te worden; hier en daar is dan ook reeds aangedrongen op eene wijziging van de organisatie dier kamer als eene noodzakelijkheid, welke in de bestaande omstandigheden niet ontkend kan worden.

Frankrijk.

Parijs 4 februarij. Het is ligt te begrijpen, dat, ofschoon de dagbladen nagenoeg daarover het stilzwijgen bewaren, de opgewondenheid, ontstaan door de verschillende brochures, den rondgaanden brief des pausen en het economisch vraagstuk, niet zoo spoedig onder de bevolking tot bedaren komt. In tegendeel, de legitimistische en clericale partij bereidt zich tot een aanstaanden strijd voor. Hiervan is reeds gisteren gebleken door de benoeming van pater Lacordaire, tot lid der academie. Maar de gevolgen dezer coalitie zouden zich ook bij de wetgevende vergaderingen openbaren. Maar berekent dat minstens 80 leden, onder voorwendsels van half politieken, half godsdienstigen aard, zich verbonden hebben, eene zoogenaamde oppositie te voeren. Het gouvernement laat zich daaraan echter weinig gelegen liggen; het kan er zoo goed als zeker van zijn, dat die leden, bijna allen door zijn invloed benoemd, met hunne oppositie wel zoo heel ver niet zullen gaan.

— In de vrijdag avond verschenen La patrie *vindt men een* artikel, waarin gezegd wordt dat de piemontesche overheden allerwege de bewegingen dergenen, die tegen de afscheiding van Savoye zijn, ondersteunen, en daarentegen de pogingen van hen, die de vereeniging met Frankrijk wenschen, tegengaan. Het ministeriele blad drukt de hoop uit, dat bevelen uit Turyn daaraan een einde zullen maken, want de bevolking van Savoye heeft hetzelfde regt als die van het overige Italie, om haar gevoelen met volkomen vrijheid en onafhankelijkheid te uiten.

— De Moniteur behelst een rapport van den minister van oorlog, maarschalk Randon, aan den keizer, waaruit blijkt dat aan het wetgevend ligchaam eerlang zal worden voorgedragen om het reeds op 140,000 man vastgestelde contingent der klasse van 1859 tot op 100,000 man te verminderen.

Italie.

Volgens de laatste berigten uit Milaan, bouwen de Oostenrijkers vier nieuwe forten tot verdediging van Peschiera. Te Mantua zijn 64 getrokken kanonnen van zwaar kaliber aangekomen. In al de forten van den vierhoek wordt het gegoten geschut door getrokken bronzen kanonnen van zwaar kaliber vervangen. Allerwege hebben militaire toebereidselen plaats. De arrestatien duren voort. De generaal Hess is op pensioen gesteld.

— De Opinione van Turyn beantwoordt de beschuldiging van het fransche dagblad La patrie. Het sardinische gouvernement, zegt het eerstgenoemde blad, heeft altijd getoond op de bevolking van Savoye en Nizza groot vertrouwen te stellen, en dat vertrouwen is steeds door de voorbeeldige trouw der bevolking geregtvaardigd. Het gouvernement heeft die gewesten van troepen ontbloot gelaten, aan de inwoners alle gelegenheid gevende om hunne denkwijze vrijelijk aan den dag te leggen. Bij de afgeloopen verkiezingen van leden voor de gemeenteraden in Savoye en Nizza is de zege niet door de voorstanders der afscheiding behaald.

Laat ons, zoo besluit de Opinione, ons wachten van twee verschillende vraagstukken met elkander te verwarren. Sardinie is voor Frankrijk een trouw bondgenoot en een regtschapen vriend. Doch zoo lang Venetie in het bezit van Oostenrijk is, zal het beginsel van nationaliteit in Italie niet tot volle ontwikkeling kunnen komen. Zoo lang zal Oostenrijks *nabijheid een aanhoudend gevaar voor Sardinie zijn*, en zal geene mogendheid kunnen verlangen dat Sardinie zich verzwakke.

— Volgens berigten uit Rome, is de rondgaande brief van den paus eerst den 19 januarij jl. aan de kardinalen medegedeeld. Overigens melden zij wederom dat de paus die hoofdstad in geen geval denkt te verlaten, en logenstraffen zij het gerucht van de terugroeping van het fransche garnizoen. De toestand van den handel is er zeer treurig, en de anders zoo talrijke vreemdelingen die de stad komen bezoeken, blijven nu geheel weg.

Handelsberigten.

Meekrapprijzen.

Rotterdam 6 februarij.

Meekrap werd veel geveild, doch er was eene flaauwe markt; onberoofde gold f 24 a 27, racine f 21½ a f 22.

Graanmarkten.

Amsterdam 6 februarij.

Tarwe en gerst onveranderd.

Raapolie op zes weken f 37¾. Lijnolie op zes weken f 31¼.

Rotterdam 6 februarij.

Bruineboonen waren heden 50, witte 25, winter gerst 10 cents hooger; paardeboonen 10 cent en koolzaad 25 cent lager; anders eender.

Prijzen van Effecten.

Amsterdam 6 februarij.

Nederland	Certific. Werkelijke schuld	2½	pct.	64⅛
	dito Nationale dito	3	„	76
	dito dito dito	4	„	98⅛
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	—
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	104
	Certific. Hope & co.	4	„	79¾
	dito dito 1855, 6de serie .	5	„	99
	dito	6	„	62½
	Aand. spoorweg (afgefourneerd, schoon)			213½
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	77½
Spanje.	Obligatien	1¼	„	32⅜
	dito binnenlandsch	3	„	42⅜
	Certific. coupons bewijzen			—
	Crediet instelling (gefourneerd) .			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek . . .	5	„	45⅜
	dito amsterdamsche	5	„	66¼
	dito nationale	5	„	52⅛
	dito 1847/1852	2½	„	25⅛
	Bank actien	3	„	712
Belgie.	Certificaten bij Rothschild	2½	„	—
Portugal.	Obligatien	3	„	43¼
	dito nieuwe	3	„	41⅛
Grenada.	dito . . . . (schoon) . .			14⅜
Venezuela.	dito	2½	„	25¼
Illinois.	dito	7	„	80⅛
Mexico.	dito	3	„	20⅜

Londen, 4 februarij ten 12 ure. Consols 94⅜.
Weenen, 4 febr. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 70,—.
Parijs, 4 febr. (slotpr.) 4½ pct. compt. —,— 3 pct. 67,20.

Ingezonden stukken.

Normaalschool.

De verordeningen van de nieuwe wet op het lager onderwijs hebben in vele gemeenten van ons vaderland reeds gewigtige veranderingen in het onderwijs en voor den onderwijzer tot *stand gebragt. In sommige gemeenten is het lager onderwijs* reeds geheel, in andere gedeeltelijk naar de voorschriften der wet geregeld; doch in de meeste wacht men het uiterste af, d. i. primo januarij 1861, om de schoolzaken te reorganiseren.

De onzekere toestand van het lager onderwijs en van de betrekking des onderwijzers heeft [illegible] jaren vele jongelieden terug gehouden om zich tot onderwijzer te laten opleiden. Anderen, die reeds als hulponderwijzer werkzaam waren, zochten eene betrekking buiten het onderwijs op, en

slaagden daarin meestal naar wensch. Daardoor is eene behoefte aan hulponderwijzers ontstaan, welke het op vele plaatsen moeijelijk maakt om het onderwijs in de scholen gaande te houden.

In deze behoefte heeft 's lands regering gemeend te moeten voorzien en tracht dit nu ook te doen door de oprigting van scholen, waarin de leerlingen normaalonderwijs zullen ontvangen. In elke provincie van ons land zal er ten minste *ééne* opgerigt worden.

Tot deze soort van scholen worden toegelaten jongelieden van 14 tot 18 jarigen leeftijd of tot dat zij eene acte als hulponderwijzer hebben verkregen. Van 's rijks wege wordt aan eenige leerlingen eene jaarlijksche toelage van f 200 à f 250 gegeven, welke som dient tot bestrijding van kost, inwoning enz. De afstand van de plaats waar deze begiftigde leerlingen wonen tot die alwaar het onderwijs gegeven wordt, moet het geheel of gedeeltelijk bijwonen der lessen ondoenlijk maken. Andere jongelieden, meer in de nabijheid woonachtig, ontvangen eene rijks toelage van f 30 's jaars, ten einde daarvoor de noodige studieboeken aan te schaffen. Deze jongelieden maken de kern der school uit. Verder kunnen alle kweekelingen op openbare of bijzondere scholen de theoretische lessen bijwonen.

De geheele inrigting moet aan eene openbare school verbonden zijn, alwaar de beide eerstgenoemde jongelieden op de gewone schooluren zamen komen om hunne lessen te bestuderen of zich in het geven van onderwijs te oefenen. Buiten de schooluren ontvangen zij van verschillende onderwijzers dagelijks onderrigt.

Onze gemeente was ook aangewezen om eene zoogenaamde normaalschool in haar midden op te rigten. Vele moeijelijkheden van gewigtigen aard hebben het tot stand komen en de opening der school vertraagd; doch deze zijn door de ijverige bemoeijenissen en voorzigtige handelingen van de heeren C. M. van Visvliet, inspecteur van het lager onderwijs in deze provincie, en dr. H. Polman Kruseman, schoolopziener in het 1ste district dezer provincie, alsmede door de welwillende medewerking van het bestuur dezer gemeente en door heeren directeuren van de teeken-akademie gelukkig uit den weg geruimd. De aanvang der lessen heeft alzoo op den 28 januarij jl. plaats kunnen hebben in eene der lokalen van de school voor minvermogenden in den Langendelft.

Negen en twintig jongelieden waren er bij de eerste les tegenwoordig, zijnde er nog twee door wettige omstandigheden daartoe verhinderd. Vijf dezer leerlingen genieten de toelage van f 225 en vijf andere die van f 30. De theoretische lessen, welke door de onderwijzers Gouka, van Sluys, de Man, Witte en de Klerck gegeven worden, hebben plaats op maandag, dingsdag en vrijdag avond van 7—9 uren, op donderdag avond van 7—10 uren en op woensdag en zaturdag namiddag van 1—5 uren.

De vakken van onderwijs zijn omschreven in art. 1 van de wet op het lager onderwijs, van letter *a* tot *i* en *o*.

Dit kort verslag eindigen wij met den hartelijken wensch dat het doel, waarom deze inrigting is tot stand gekomen, op eene bevredigende wijze zal bereikt worden, en dat deze, zoo wel als andere gemeenten, goeden vruchten van haar zullen mogen plukken.

Middelburg, februarij 1860. G.

Boekbeschouwingen.

De Pelgrim-vaders of Puriteinen, stichters van Nieuw Engeland. Naar het engelsch van W. H. Bartlett, bewerkt met aanteekeningen en oorspronkelijke bijlagen uit de beste engelsche en nederlandsche bronnen getrokken, door dr. E. B. Swalue, predikant te Amsterdam. — Leyden P. H. van den Heuvell, 1859.

Met genoegen kondigen wij een werk aan, dat eene zeer belangrijke afdeeling uit de geschiedenis der protestanten behandelt. In Engeland en Amerika is het boek met ingenomenheid ontvangen, en wij verwonderen er ons niet over wanneer wij bedenken, dat de titel eene geschiedenis belooft van eene voor die beide landen hoogst gewigtige gebeurtenis. Het boek bevat namelijk de geschiedenis de vervolging der puriteinen in Engeland, hunne uitwijking, eerst naar ons vaderland en later hunne vestiging in Noord-Amerika, waar zij den grond legden tot de magtige en bloeijende Vereenigde Staten. Het is niet te bepalen in hoeverre de schrijver de wenschen der lezers zal bevredigen, en wij onderzoeken hier niet naar zijne beweegdheid om zulk een onderwerp te behandelen, maar zeker is het dat hij verschillende belangrijke bijzonderheden heeft aan het licht gebragt en de lust tot nader onderzoek opgewekt. Ook voor Nederlanders bevat het boek vele wetenswaardige zaken. Naar het verblijf der puriteinen te Amsterdam en te Leyden heeft de schrijver een naauwkeurig onderzoek ingesteld, en de beoefenaar onzer kerkgeschiedenis zal in zijn boek enkele bijzonderheden aantreffen, welke voor eene juiste kennis van het leven en denken onzer vaderen niet onbelangrijk zijn.

Aan het werk heeft de vertaler eenige bijlagen toegevoegd. Zij strekken tot aanvulling van hetgeen de schrijver omtrent het verblijf der pelgrims in ons vaderland had medegedeeld. Ook over de Brownistische gemeente te Middelburg vinden wij hier eenig berigt. Reeds in het jaar 1581 (elf jaren voor de aankomst der pelgrims te Amsterdam) was er te Middelburg eene door Robert Brown gevestigde, hoewel bij (lees *door*) den staat nog niet erkende, gemeente van puriteinen. (bl. 260).

Wij mogen derhalve de aandacht der belangstellenden wel op dit werk vestigen, dat, zonder den naam van voortreffelijk te verdienen, met nut kan worden gebruikt.

Dubbel jammer is het dat de vertaling zoo hoog gebrekkig is. Indien de naam van dr. Swalue niet op den titel stond uitgedrukt, zou men meenen het werk eens zeer beginnenden leerling voor zich te hebben. Erbarmelijk is het [illegible] Germanismen (*fell slaan*, pag. 72, *besteken*, pag. 46) en [illegible] (*verre meer* pag. 46 enz. enz.) wisselen met elkander af; en om een voorbeeld te geven van den geëmbrouilleerden onleesbaren stijl schrijven wij slechts een paar zinsneden over, welke door een *tallaps tal* (geliefde uitdrukking van den vertaler) zou kunnen gevolgd worden. Pag. 59 lezen wij:

„Om eenen vijand te durven staan, zóó geducht als Philips II den opvolger van Karel V, den magtigsten heerscher in Europa en in bezit van de onpeilbare hulpbronnen der Nieuwe Wereld — dit mogt wel eene dwaasheid schijnen, en alleen de onbedwinghare zucht naar vrijheid, de onbuigbare vastheid dier mannen, ja ook dier vrouwen, besloten liever in de moerassen van hun geboorteland te vergaan dan het juk van eenen vreemden despoot te dulden — slechts dit kon hen doen volhouden in den langdurigen, zóó benarden, schier hopeloozen strijd."

Nog treffender is misschien dit op pag. 211, waar gesproken wordt van pogingen, vroeger aangewend om kolonien te vestigen „maar, uitgegaan van eigenbatige; min edele bedoelingen, en uitgevoerd door menschen van een laag karakter, waren zij tot dusverre feil geslagen. Het behoefde eene magtiger drijfveer en mannen van verhevener zin om de worsteling te ondernemen met de moeiten en gevaren der woestenij."

Maar genoeg. De vertaler verstaat het engelsch niet veel beter dan het hollandsch, en het boek is eene merkwaardige proeve van minachting jegens het beschaafde publiek. Te sterker komt dit gebrek uit, daar de uitgever op zoo voortreffelijke wijze van zijne taak zich gekweten heeft.

Middelen van vervoer.

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in Februarij.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Dingsdag	7	's morg.	11 ure.	Dingsdag	7	's morg.	7 ure.
Donderdag	9	„	6	Woensdag	8	„	8
Zaturdag	11	„	6	Vrijdag	10	„	9,30
Zondag	12	„	6	Maandag	13	„	10,15
Dingsdag	14	„	6	Dingsdag	14	„	10,15
Donderdag	16	„	7,30	Woensdag	15	„	10,30
Zaturdag	18	„	9,30	Vrijdag	17	„	6
Zondag	19	„	10	Maandag	20	„	7

Advertentien.

Te Nisse beviel den 3 Februarij 1860 van eene Dochter Vrouwe J. J. BACKER, geboren BUTEUX.

Voorspoedig bevallen van een Zoon Vrouwe M. H. VAN CITTERS — VAN HOEY SCHILTHOUWER.

Heinkenszand, 3 Februarij 1860.

Eenige kennisgeving.

Door Gods goedheid beviel zeer voorspoedig van een' welgeschapen Zoon T. BAAN, geliefde Echtgenoot van

Middelburg, C. J. DE WOLFF.
den 4 Februarij 1860.

Heden beviel voorspoedig van twee welgeschapen Zonen I. ABRAHAMS, geliefde Echtgenoot van

Middelburg, M. J. AUGUSTIJN.
den 5 Februarij 1860.

Mogten wij 24 November ll. het verlies te betreuren hebben van onzen veelgeliefden oudsten Zoon ANDRIES, in den ouderdom van bijna acht jaren: heden hebben wij het te betreuren van ons daarop volgend Dochtertje MARIA, in den ouderdom van ruim vijf jaren.

Westkapelle, L. VAN ROOIJEN.
den 4 Februarij 1860. M. VERHULST.

Heden overleed, na een langdurig lijden, onze geliefde Zuster JOHANNA JOSEPHA LUTEYN, in den ouderdom van 58 jaar.

Middelburg, Uit aller naam,
den 4 Februarij 1860. P. J. LUTEYN.

Eenige Kennisgeving.

Gisteren avond ontving ik het voor mij, mijne overige Kinderen en haar aan wie hij zoo innig gehecht was, zoo treurig berigt, dat mijn Zoon DANIEL, 3de Stuurman aan boord van het Nederlandsch Schip Elizabeth Maria Margaretha, bij het verbrijzelen van hetzelve op de Fransche kust, ongelukkiglijk het leven heeft verloren.

Vlissingen, I. ENGELS,
den 6 Februarij 1860. Commissaris der Loodsen.

De ondergeteekende betuigt in het openbaar, zijnen hartelijken dank aan den Heer J. S. BEER, als die, in korten tijd, op hoogst doelmatige wijze, zonder geneesmiddelen en zonder operatie, een zijne kinderen van het stamelen, volkomen heeft genezen.

M. WAS,
Predikant der Hervormde Gemeente van St. Maartensdijk. Provincie Zeeland.
17 Januarij 1860.

Die iets te vorderen heeft van — of verschuldigd is aan den Boedel van wijlen JAN MELSE, in leven Sleper te Middelburg, gelieve daarvan opgaaf of betaling te doen ten Kantore van den Notaris P. VAN DE GRAFT, vóór den 15 Februarij 1860.

FAILLISSEMENT.

Bij geregistreerd Vonnis der Arrondissements-Regtbank te Middelburg, van den 6den Februarij 1860, is in staat van Faillissement gesteld de ANONYME HANDELSSOCIETEIT, onder de benaming van DE NIEUWE SOCIETEIT DER ZAAGMOLENS, gevestigd te Middelburg, aangevangen den zelfden dag; en is in hetzelve benoemd: tot Regter-Commissaris de Edel-Achtbare Heer Mr. MARINUS DOBBELAER, lid dier regtbank, en tot Curators de Advocaat Mr. PIERRE JEAN GESINE VAN DIGGELEN en de Procureur JOHANNIS MARTINUS BRIEVE, beide wonende te Middelburg.

Voor uittreksel deugdelijk verklaard door ons
VAN DIGGELEN.
J. M. BRIEVE.

OPENBARE VERKOOPING door den Notaris WOUTERSEN, Donderdag 23 Februarij 1860, 's avonds 8 ure, te Middelburg, in de Bovenzaal van de Societeit DE VERGENOEGING, van een goed gebouwd

HUIS EN ERF,

op den Zuidsingel, nabij de Bree, binnen deze Stad, wijk E no. 42, toebehoorende aan M. J. KIMMEL, ter bewoning voor twee of meer Huisgezinnen zeer geschikt; op uitgezette Kaarten, bij bovengenoemden Notaris verkrijgbaar, nader aangewezen, en op den dag der Verkooping voor Belangstellenden te bezigtigen.

HEDEN (Dingsdag) en MORGEN (Woensdag) 7 en 8 Februarij 1860, **VERKOOPING IN HET NOTARISHUIS** en Donderdag ten één ure in de **MUNT**, van eene groote partij **Eiken Werkhout.**

APOTHEEK.

Er wordt binnen deze Gemeente ter overneming aangeboden eene welbeklante **APOTHEEK, Handel in Chemicalien, Droogerijen enz.**, staande op een der beste gedeelten der Stad. Nadere inlichtingen te bekomen: Vlasmarkt, L 6.

WORDT TE KOOP aangeboden **1/40 AANDEEL** in het **SCHIP Walcheren.** Aanbiedingen met opgaaf van prijs, onder letter A. N., bij de Boekhandelaars VAN BENTHEM & JUTTING.

TE KOOP eene vierjarige donkerbruine **MERRIE** (Bovenlandsch Ras, Paard van Luxe). Te bevragen bij W. SOHIER te Vlissingen, K 188.

NB. Nog keur uit meerdere Paarden.

IJZERWAREN.

De ondergeteekende heeft de eer aan zijne geëerde Begunstigers en verder aan alle Stad- en Landgenooten te berigten, dat hij op heden, in de Noordpoortstraat, wijk M no. 188, heeft geopend een **Winkel** in alle soorten van **IJZERWAREN** en **GEREEDSCHAPPEN.** Daar alle artikelen tot de minstmogelijkste prijzen worden omgezet, vlei ik mij met UEd. gunst vereerd te worden. Ook is hij ruim gesorteerd in alle soorten van **Staaf-, Plaat-** en **Bandijzer**, alsmede **Aambeelden, Bankschroeven, Slijpsteenen** en verder alles wat tot een volledig IJzervak behoort, hetwelk ook tot lage prijzen wordt omgezet.

Middelburg, den 6 Februarij 1860.
A. VAN DE WATER.

DRIE SPUIJEN.
J. H. UCHTMANN.
ONTVANGEN VAN PARIJS eene groote sortering **Nieuwe BAL-ROBES.**

MUZIJKWERKEN.
Orgue — Mélodium — Piano — Piano-Zang.
De nieuwste uitgave voorhanden bij den Boekh. HOUPT.
Op nieuw ontvangen: LUDWIG, Muz. Kompan Lischwinkel, 43 Potpourri's in één cahier, 5de druk. Piano.
M. BARTHOLDY Lieder ohne Worte in Heften.
CLEMENTI's Gradus ad Parnassum, 3 theile.
SCHUBERT's Lieder, Gesänge und Ballade, 20 Heften oder 87 Stücke. Piano-Zang.
Wohlfeile Ausgabe.

TERSTOND eene **Dienstmeid** benoodigd, Korte Noordstraat, E 9.

Een aankomend **Meisje** benoodigd bij Mejufvrouw HUIJER, Molenwater.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.